

Шорно эл, нурулук да рун берр!

43-шо (3275) №,
2016 ий 22 октябрь,
шуматкече.

ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Нелылыкым сенгаш лиеш!

Начар ушан йоча-влаклан Савино школ-интернат омсажым 1974 ийыште почын. Кызыт тушто 210 йоча уло. Тышечын – 22 тулык, 68 ача-ава деч посна кушто йоча. 2012 ий гыч школ-интернатом Фидания Хафизовна Гайфуллина вуйлата.

18 октябрьыште Йошкар-Оласе ветеран-влакын ушемштын егже-шамыч, кугу сумкаш пушкыдо модышым, курчакым, книга оптен, нине йоча-влак деке уналыкеш миенят. Ушемым вуйлатыше Эмилия Константиновна Миненкова изи годсо жапше нерген каласкален. Тудо Кугу Отечественный сарын икшывыже, тений «Дети войны» медаль дене палемдалтын. 93 ияш Михаил Павлович Литвин Сталинград крдалмаште лийын, кум гана колышылан шотленят. Ятыр орден ден медальже улыт. Тудо тачысе тыныс илышлан куана, йоча-влакымат нелылык деч лүдаш огыл манын үжеш. Социалистический Паша Герой, Марий Эл Республикын сулло чогышыжо Владимир Павлович Смирнов лач тиде школым нолтен. Сандене шарнымашыжым колышташ онгай ыле.

Тыгай вашлиймаш молан күлеш? Ветеран-влакым примереш ужын, йоча-влак коклаште патриотизм шүлыш шындаралтеш. Илышысе азапыш логалше ұдыр-рвезе-влак нелылыкым сенгаш тунемыт. Иктаж-могай йёсылык лектеш гын, кө деке миен энгертышашым ынде нуно сайын палат.

Н.СЕМЕНОВА.

Авторын фотожо-влак.

Подписке-2017

ЛОТЕРЕЙ
МОДЫШЫШ
УШНО!

Түн
приз –
ПЛАН-
ШЕТ!

13-23
ОКТАБРЬЫШТЕ
ПОДПИСКЕ
ДЕКАДЕ ЭРТА.
«Ямде лий» газетын
акше - 248 тенгеат
46 ыр. Индекс:
B8574.

«Москвалан» – польш

Пасу паша мучашке лишемын. Ял калык ковыштам поген налаш вашка. «Москва» ялозанлык ты пакчасаска деч сай лектышым налеш. Тений ковыштам шындыме кумдыкым 25 гектар марте кугемден. «Озанлык вуйлатыше Рудольф Антонович Григорьев ишоллан тўрлө семын полша, – ойла школ директорын воспитаний паша шотышто алмаштышыже Надежда Николаевна Яковлева. – Меат, 7-11-ше класслаште тунемше, туньктышо-шамыч, уло кумылын ковыштам погымашке ушнышна. А ялысе йоча-влак паша деч огыт лўд. Кумылан ўдыр-рвезе-влак кеҗеж каныш годымат ковышта пасушко шўжшудым кўраш коштынът». Школын коллективше 3,5 гектар кумдыкышто пакчасаскам руа, шкеак машинаш оптен колта (снимкыште) да аралаш ястара.

Саламлена!

Кугу

Л.ГРИГОРЬЕВА.
Волжский район.

Отечественный сарын да пашан ветеранже, «Патриот России» медаль дене палемдалтше, 11 книган авторжо **Василий ФИЛИПОВ 25 октябрьште 95 ийым тема.**

Пенгыде тазалыкым, кужу ўмырым, шўмчон ласкалыкым тыланена. Те самырык тукумлан пример улыда.

«Ямде лий» газет редакций.

В.Филиповын йоча-влаклан канашыже:

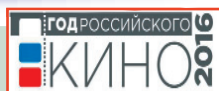
– Шочмо элнан историйжым сайын пален, ушаншотан, поро айдеме лийын кушса. Ача-аван мутыштым колыштса. Лекше нелылыкым нунын дене пырля тўрлыза. Порылык ден осалым ойыраш тунемза. Таза да пенгыде лийза. Тунам шочмо элнат виян лиш.

Тракторист лиям

Мый «Трансформеры» мультфильмым ончаш йўратем. Тушто изи да кугу машина-влак роботыш савырнат. Рвезе улам, сандене технике нерген мультфильм-влак келшат. Кугу лиймекем, тракторист лияш шонем.

Рустам САМИГУЛЛИН.

Морко, Нурўмбал.

Марий Эл Республикын сулло энергетикше **Виктор Андреевич НАУМОВ** шочмо У Торъял районьшыкыжо лу экземпляр «Ямде лий» газетлан подпискым ыштен. Газет 2017 ий январь гыч мия.

Таумутна

Эн мунло

«Мунло» республиканский конкурсын районьсо этапше Морко мландыште эртен. Тушто шым команде тагасен. Йоча-шамыч районьсо лўмлө еҗ-влакым да йўлам палымыштым ончыктеныт. Сенгышыш Коркатово лицейын командыже лектын. Ынде тудо районьн чапшым республикыште аралаш тўналеш.

В.СМИРНОВ.

Морко район.

Пайрем кечын

Туньктышын пайремже лўмеш школышто Дублёр кече эртыш. Урокым туньктышо-влак олмеш тунемше-шамыч эртарышт. Марий йылмым туньктышым алмашташ кумылан-влак шукин ылыыч. Катя Кузнецова ден Сергей Юркин (снимкыште) 8-ше классыште урокым пуышт. Нуно пеш моторын марла кутырат, шинчымашыштым олимпиадылаштат тергат.

Л.МОЧАЕВА, туньктышо.
У Торъял посёлко.

Пайремет дене, йоратыме лицейна!

1886 ий
20 октябрьште
Кокласола
Суворовтын пör-
тыштыт церковно-
приходской школ
почылтын.

Историй гыч

- ✎ Тунемаш Кокласола, Йошкарэгер, Ёлысоло, Шүр-тесола ялла гыч коштыныт.
- ✎ Школышто 45 тунемше лийын: 41 рвезе да 4 ўдыр.
- ✎ 1918 ийыште П.А.Афанасьев ик классан школым почын.
- ✎ 1975 ий гыч кыдалаш школ лийын.
- ✎ Кыдалаш шинчымашым ты марте **2396** йоча налын.
- ✎ 25 икшыве школым шортнő медаль дене пытарен, 64 йоча – ший дене.
- ✎ 2009 ийыште лицейышке савырыме.
- ✎ 1977-2013 ийлаште школым А.А.Васильев вуй-латен. Лач тудын тыршымыжлан көра школын лүмжő Российыштат палыме лийын.
- ✎ 1997 ий гыч биологий да химий класс-лицей почылтын.
- ✎ Кызыт **54** туныктышо пашам ышта.

130 ий тылат!

Ах, шочмо кече –
чечен кече,
Пайрем мемнан кугу.
Коркатово лицейлан теме
Иж курым да кум лу.
Ойлем: «Салам! да
Саламлем!
Ушан тунемшыым тыланем!
Лицейна,
чолгыж шўдыр семын
Марий Элнам чапландарен!»
Елена ФЛЕГЕНТОВА.

Рвезе калыклан изиш вуй йыр
шоналтыде илаш ок лий.
Шабдар ОСЫЎ.

Шочмо йылме

Кеч-могай профессиян лий, кеч-кушто иле, шочмо йылмет дене лывыргын кутырен моштышаш улат. Шочмо йылме йырым-йырысе илышым умылаш полша, тудо вес йылмым тунеммаште ўшанле энгертыш. Мыйым шочмо йылмым йораташ Нина Вениаминовна Иванова туныкта. Коркатово лицейыште ятыр ий тырша. Урокшым кажне кечын вучем. Кажне

ийын туныктышына деке практикыш студент-влак толыт. Ончыкылык педагог-влак лан шуко канашым пуа.

Эмилия АЛЕКСАНДРОВА.
Морко район.

Пөлек

Мый кокымшо ий Коркатово лицейыште тунемам. Тудо ялем деч тораште верланен. Но кужу корно деч ом лўд: кажне кечын автобус шупшыкта. Лицейыште тунемаш онай, ит өркане веле. Келге шинчымашым погаш чыла йөн уло. Лицейнан 130 ияш лўмгечыжым сай отметке-влак дене вашлиям – тек мый дечем пөлек лиш.

Маша ДМИТРИЕВА.

Лицейын уста туныктышыжо Вячеслав Емельянович Смирнов – эре йоча-влак коклаште. Тудо марий йылмым да литературым туныкта. Ўдыр-рвезе-влакым газет да журналла дене кылым кучаш кумыланда. Тунемшыже-влак уста юнкор улыт. Шкежат тўрлő ойлымашым, мыскарам возкала. Творческий шўлышан айдеме эре ум кычалеш. Тылеч посна шочмо йылмым да сьлнымутым шымла.

Алёна МЕЛЬНИКОВА.

Тўнямбалне финн-угор тўшкаш пурьшо 24 миллион ег ила. Октябрын кокимшо пельштыже Финн-угор калык-влакын кечыштым палемдат. Икымше гана тудым 1928 ий 28 февральыште Финляндийыште пайремленит. 1931 ийыште Финн-угор тўвыран IV конгрессыштыже тудым Эстонийыште, Финляндийыште, Венгрийыште октябрын кумшо арня мучашыштыже палемдаш кутырен келшенит. Кугу Отечественный сар ты пайремым кўрлын. «Фенно-Угрия» целевой фондын темлымыж почеш 1991 ийыште угыч палемдаш тўғалыныт. Тушко Российыште илыше финн-угор-влакат ушненит.

Родо-

Коми флаг

Канде тўс кава тўсым, йўдвел кундемын ниму-

чашдыме кумдалыкшым да моторлыкшым ончыкта. Ужар тўс – мучашдыме

кумда тайгам ончыктышо символ. Ош тўс ош лумын яндарлыкшым, айдеме логалдыме йўдвел пўртўсын моткоч йўштө улмыжым ончыкта да Коми Республикын Йўдвелне верланымыжым умылтара. Вес семынат ойлалат: ош тўс республикысе тўрлө калыкын иктөр улмыжым да тўвыраштын иктеш кылдалтмыштым ончыкта.

Венгр калык

Венгр-влак (вес семын нуным «мадьяр угор» манит) тўн шотышто Венгрийыште илат. Тыгак Румынийыште, Словакийыште, Сербийыште да моло вереат верагыныт. Чотышт – 15 миллион наре ег.

Шочмо йылмышт – венгр йылме. Куд тўрлө диалект, ятыр говор улыт.

XI курым тўғалгыште венгр кугжаныш шочын. 1918 ийыште Венгрий эрыкан элыш савырнен, а 1989 ий гыч Венгр Республик лийын.

Вепс курчак – чылам пукшен ашнен кертше йўдырамаш-аван символжо. Курчакым йўдырамашын (аван) тошто вургемже гыч кушкед ыштеныт. Шўртыжымат тушечынак луктыныт.

Йочан ўмыржө ынже кўрылт, модшыжла ынже шуралтат маннын, вашкўзым, имым кучылтын огытыл. А за шочмо деч ончыч курчакым

Ижор калыкы

семўзгарже кантеле маналтеш. Ожно тудым ватан марий гына ыштен кертын. Кидпашалан куэ кумыжым кучылтыныт. 5-9 кыланым ыштеныт, кылжым имне шар гыч шупшыныт. Покшелныже – онго (кече гай) але ырес. Кантелем шем чия дене чиялтенит. Южо суртышто тиде семўзгарым шоктенат огытыл, а пўрт омса ўмбалам пудашке сакалтенит.

Ни ўдырамаш, ни ўдырым налдыме каче тудым тўкышаш огытыл – уке гын, шурно лектыш оклий, кантелен юзо вийже пыта.

Хант калык

ойөрөлан поян лийын. Мутлан, мландым кошар арвер дене шуралташ оклий улмаш. Нунын илыме кумдыкыштышт тугай верла улыт, кушко айдеме йол логалшаш огыл. Тиде верым вончаш пернен гын, йолчиемышт ўмбака кумыжым кылденит. Эрте кайыме годым кочкышым але лапчыкым кушкедын пыштен коденит.

шепкашке пыштенит – верым ырыктен ямдылыже. Аза шочмек, курчак аралтыш семын кечен, варарак йоча тудын дене модын.

Вуешшушо ўдыр, марлан каен, тукымым шуяш шонен гын, курчакым ыштен, окна ончык луктын шынден. Тугеже каче-влак йўкташ толын кертыт!

Манси калык «Маска пайремын»

маскам пуштшо сонарзын суртыштыжо эртарен. Икте «маска» лийын: тудын вуйжым шовыч дене петыренит, шинчашкыже кумыж атым але тыгыде оксам пыштеныт, «чапажым» шергаш да тасма дене сўрастареныт. «Маска» ончык сийым, аракам, руаш гыч пўчкын лукмо пўчө фигур-влакым пыштеныт. Пайрем шым кече шуйнен, 300 муро йонген, куштымаш, модмаш лиеденыт.

ТУЖЫМ КЫЛ

Финн-угор калык-влак икте-весеышт деч пеш шукерте торленят гынат, йылмыштышт ятыр икгайлык аралалт кодын. Теве икмыняр мутым ончалза.

Марла	Мордвала	Удмуртла	Венгрла	Финнла
кид	кедь	ки	кеез	кӓте
вӱр	верь	вир	веер	вери
кокыт	кавто	кык	коет	какси
нылыт	ниля	ныль	недь	нелӓӓ
вӱд	ведь	ву	вииз	веси
лум	лов	лымы	лом	луми
тул	тол	тыл	тууз	тули
лу	ловажа	лы	лок	луд

Финн пайрем-влак

28 февраль – «Калевала» эпосын кечыже.

9 апрель – Финн йылме кече (Микаэль Агрикола кечыже). Лӱмлӧ финн просветитель М.Агрикола Финляндийысе икымше лютеран епископ лийын.

6 июль – Кенез да Поэзий кече (Эйно Лейнон кечыже). Финн-влак поэт-лирик Э.Лейнон (1878-1926) моткоч пагалат.

10 октябрь – Финн сылнымут кече (Алексис Киви кечыже). А.Киви (1834-1872) – финн романист.

6 декабрь – Финляндийын эрыкан лийме кечыже.

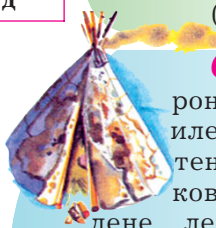
8 декабрь – Финн музык кече (Жан Сибелиусын кечыже).

Эстон удрамаш-влак

Ожно лопка тувырым, корнан-корнан юбкым, шокшдымо кофтым чиенят, ончылсакышым сакенят. Марлан кайыше-влак вуйышко лӱмын ямдылыме калпакым упшалыныт але шовычым пидыныт. Удыр-влакын вуйыштым вуйшӱдыш але тасма сӧрастарен. Пайрем вургемыштым шер, ший окса дене сылнештареныт. Тӱрлӧ узорым тӱрленят.

Пӧръен-влак вынер тувырым, йолашым чиенят, уштым ушталыныт. Кенезым портышан тыртыш калпакым упшалыныт, телым – пунан упшым.

Саам-влак

погыман-рончыман чумышто (кувакса) иленят. Икмыняр варам шогалтенят, оратажым телым пӱчӧ коваште, а кенезым кумыж дене леведыныт. Вара пырня гыч пирамиде форман 2,5 метр кӱкшытан вежам чогаш тӱналыныт. Леведыш олмеш пушенте шӱмым, оргажым, сӧреман мланде рокым оптенят. Покшелне тулым олтенят. Пурымо вер кечывалвел могырышто лийын. Ваштарешыже – окна, янда олмеш кол шӱвыроным але слюдам шупшыныт. Кӱварыш пӱчӧ коваштым шареныт. Эше варарак чонымо илемышт туна маналтын.

Лув калыкын

уштыжӧ 14 кутышан, кажныже момгынат ончыкта: икымше кутышышто илыш йогыныш кол ийын пура; вара айдемын умыргорныжо ончыкталтеш,

Карел йылмыште

кум диалект ойыралтеш: карел, ливвиковский да людиковский. Карел письменностьлан кумыжеш возен кодымо волгенче перыме деч шӱведыме мут шотлалтеш. Тудо ныл корнан лийын.

Водь калык мут

✦ *Женгечысе кечым илен эртарыме, а тачысе кече могай лиеш – пале огыл.*
 ✦ *Сай ачан шочшыжо намысле пашам ок ыште.*
 ✦ *Келге тавыште бӱд нигунам ок кошко.*

О д (удмурт)-влакын калык кочкышышт – *перепечи*. Пельменьым нуно «пельнянь» манят. «Руашан пылыш» манын кум диалект ойыралтеш. Удмурт Республикын рӱдолаштыже, Ижевскыште, пельменьлан памятник уло. Тудым 2004 ийыште шогалтыме. Автор самырык шанчыен Алексей Шкляев.

уштӧ мучашысе тӱр – айдеме чонын вес тӱняшке куснымыжо. Ик сӱретак уэш-пачаш нигунам ок вашлиялт. Эн тошто уштым XIII курымышто ыштыме, тудо кызыт Латвийын историй тоштерыштыже аралалтеш.

Мордва-влак

йыр шогалын куштат; йолышт дене чот тошккалме да кидкопам пералтыме «мландын тӱланмыжым» ончыктат.

**Надежда
ЭМЫКАН**

«...Каем умбаке, чолган ошкыл...» Тиде почеламут корно дене шкаланже шке акым пуэн кок шочшан ава, пелаш, самырык поэтессе, «Ший памаш» фондын В.Абукаев-Эмгак лүмеш эртарыме сылнымут конкурсышто «Кинде-шинчал» премийын лауреатше Надежда ЭМЫКАН (Васильева-Моисеева).

– Надя, икымше почеламутым кунам возенат, шарнет?

– Надя, икымше почеламутым кунам возенат, шарнет?

– Почеламутым возымо радамым изинек пален кушкынам. Ачамын (поэт Альберт Васильев – авт.) сылнымутшым эре лудынам. Советский районысо Ронго школышто 5-6-шо класслаште тунеммем годым чыла деч шолып почеламутым возкаленам. «Шочмо вер» лүман икымше почеламутем «Район илыш» газетеш савыкталтын. Тунам почеламутан тетрадем ачам муын луктын да төрлатылын. Чот вожылынам, лүдынам да тылеч вара возымым йөршеш чарненам.

– Йоча годым нерештше поэзий кумыл вара кунам ташлен каен?

– Марий кугыжаныш университетыште тунеммем годым ўдыр-влак «Поэзий шепкаште» сылнымут клубыш коштыт ыле. Йолташ ўдырем Алёна Яковлеван ўжмыж почеш мыят пеленже миенам. Пашаштым онченам, колыштынам, эскеренам. Икмыняр гана занятийыште лиймеке, уэш почеламутым серен ончаш кумылангынам. Тунам йоратымаш теме тўн лийын, илыш нерген шонкаленам. Мый почеламутым куан кумыл дене возен ом керт. Йосё, неле годым шўм-чон йўлымашым сылнымут корнылаш пыштем.

– Студентке улмет годымак икымше книгат савыкталтын.

– Тиде 2007 ийыште нылымше курсышто тунеммем годым лийын. «Ида шылтале мыйым» книгаг ош тўням ужын. «Кастене лыве лиям» сборникем ныл йылме дене (эстонла, марла, рушла, англичанла) Эстонийыште писатель Арво Валтонын полшымыж дене ўмаште савыкталтын. Тений «Мый шошын ўдыржё улам» книгаг лекте. Тудым шкаланем 30 ияш лўмгечемлан пўлеклышым.

– Тукым гыч тукумыш куснен толшо чон поянлыкет дене лудшо еным ончыкыжымат куандаре.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

**Раисия
СУНГУРОВА**

Тиде мотор самырык ўдырамаш кызыт Хант-Манси автономный округын Сургут олаштыже ила. Ой, пеш мўндыр маныда дыр. Тора кундемыште иленат тўнге-вожге марий лияш лиш. Шочмо калыкшым уло шўм-чонжо дене йоратыше, марий-влакын поянлыкшым почеламутлаж гоч лудшылан намиен шуктышо Раисия Сунгуроват тыгаяк кодын.

Эше шочмо Параньга районысо Олор школыш куржталме жапыште сылнымут аланыш логалын. 3-шо классыште тунеммыж годым школышто «Нўргў лышташ» юнкор кружок лийын. Ўдыр-рвезе-влакым шке йырже туныктышо, поэтессе Татьяна Очеева поген. Тудак ўдырлан поэзийын «капкажым» почын. Изи Раян ныл корнан «Олор ялем» икымше почеламутшо ты ийынак (1997) «Марий Эл» газетеш савыкталтын.

Раисия Сунгурован таче кок почеламут сборникше уло. «Ош шовычан у эр» (2008) Марий кугыжаныш университетыште тунемме жапыште лектын. Тунам Рая студент-влакын «Поэзий шепкаште» сылнымут клубышкышт коштын.

Кокымшо книга тений февральыште ош тўням ужын. «Чайгоркаште сандалык» маналтеш. Тиде сборниклан ямдылыме почеламут-влак дене Рая кумдан палыме поэтессе С.Эсаулова лўмеш «Светлана» сылнымут конкурсышто сеңышыш лектын. Премий «Светланан книгагудыжо» серийын икымше книгажым лукташ йўным пуэн.

Лач ты книгаг Р.Сунгурова Олык Ипай лўмеш премийлан темла. «Шымше ий Сургутышто илем, садлан шочмо эл ден ял, ачам-авам нерген шукырак возем. Марий калыкын пўрымашыже тургыжландара, кызытсе саманын йодышыжовлакат почеламут корнылаш возыт. Изи эргым уло, тудланат ятыр почеламут пўлеклалтын», - шке усталыкше дене палымым ышта Раисия Сунгурова.

Лудса марий поэзийыш чонештен пурышо поэтессын возымыжым. Аклаш тыланда, лудшына-влак. Комиссият тендан гаяк акым пуа, манын шонена.

А.ЭМАНОВА.

**24 октябрь – Школласе
книгагудо-влакын
тунямбал кечышт**

Шыже

Чапле кенеж кече-влак шулен йомыч. Бнде шарналташ гына кодывт. Тений кенеж емыж-саска дене куандарыш гын, шыже понгылан поян лие. Пушенге-влак ужар сывыныштым на-рынче-күреналге тусыш ваштал-тышт. Чүчыкыдын йүр йүреш, кылмыкта. Мыланна идалыкын кажне пагытше келша.

Морко, Эгерсола.

Волжский районсо Пётъял шко- лын тунемшыже-влак школ книгагудыш мияш пеш йоратат. Тушто нуным кужу-кужу шорлыклаште радам дене рын шогышо книга-влак вучат. Книга-влак йочам түрлө сынан туняш унала нангаят. А корным библиотекарь Татьяна Васильевна Семенова ончыкташ полша. Теве снимкыште тудо удыр-влакым А.Мичурин-Азмекейын пүртүс нерген возымо кни- гаж дене палдара. Содержанийым рашрак умылаш манын, пүртүс лонгашке лектыныт.

А.ЭМАНОВА.

Яныш Ялкаев Яныш Ялкаевич

Лумгече

шочмыжлан **25 октябрьште 110 ий** темеш. Пошкырт кун- дем Мишкан район Чорай селан эргыже 1929-1931 ий- лаште Москосо кугыжаныш университетыште историй да филологий факультетыште ту- немын. Марий областной краеведений музейыште пашам ыштен. СССР науко Академийын Антропология да этногра- фий институтшын научный сотрудникше, «Советская этнография» журналын ред- коллегий енге лийын. Сылнымут деке 1920- шо ийлаште шүманын. 1926 ийыште «У илыш» журналеш «Ку- гу кайык» икымше поэмыже савыкталтын. Автобиографий сынан трилогийже, «Андрей Толкын», «Ужар жап», «Ола» повесть-влак, марий прозышто ойыртемалтын. «Онго» романже марий литерату- рышто келге кышам коден.

Октябрьыште кудырчө шокта – теле лумдымо, кижык, лывырге лиеш.

Айста модына

«Агытан кучедалмаш»

Калык модыш икшы- вым кушташ, шуараш полша. Модыш гоч йоча-влак пашам ышташ тунемат, уш-акылыштым пойдарат. Мый шке занятийштем «Агытан кучедал- маш» дене модыктем.

Тудо Марий кундемшыте кумдан палыме модыш лийын, калыкыште 1920-шо ийлаште шарлен. 1925 ийыште «Физкультур арня» пайрем про- граммыш пурен. Модышышто 4 гыч 20 ен марте лийын кертеш.

Модшо-влак кок командалан шелалтыт. Кажныже шкаланже күкшыт да вий куат дене келшыше мужырым ойырен налеш. Кок радамлан

шелалтмеке, мужыр дене ваштареш шогалыт. Коклаштышт ик метр лийшаш. Кажныже шенгек тодылмо йолжым ик кидше дене куча, вес кид - туп шенгелне.

Сигнал почеш мужыр-влак ваш лише- мыт да вачышт дене икте-весыштым шүкедылаш туналыт. Тыгодым пел йола веле торштылаш лиеш. Кө йол- жым колта - тудо сеналтеш. Тудын мужыржо модыш гыч лектеш. Сенышылан ик очко пуалтеш.

Правил: шке мужыр коклаште веле кучедалаш лиеш. Ваче дене гына тўкалаш лиеш, моло йон дене кучедалше сеналтшылан шотлалтеш.

Т.Н.КУДРЯШОВА,
физический культур урок туныктышо.
Йошкар-Оласе 29-ше номеран школ.

Индекс: Марий Элыште - 78574,
вес кундемлаште - 52713.
Тираж 1150 экз. Заказ 2652.
Формат - А-4-8.
Директор-тун редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru.
Сайтын адресше: yamde-lii.ru,
Тел. 45-25-49(факс);
45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикы-
се культур, печать да на-
циональность паша шо-
тышто министерстве, "Ям-
де лий" газет" кугыжаныш
унитарный казенный
предприятий.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым ара-
лымаште законодательством шуктен шо-
гымым эскерыше Федеральный службын
Приволжский федеральный округысо уп-
равленийыштыже регистрироватлыме.
Номер - ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште
пуымо.

0+

Печатшыш пуымо жап - 14-00,
фактически - 13-00.
Ак - кутырен келшыме
почеш.

Авторын да редакцийын шо-
нымашыш түрлө лийын кер-
тыт. Серыш-влак мӱнгеш огыт
колталт.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола,
Строитель урем, 95.

Редакцийын да издательнын
адресше: 424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалыкше урем, 20.

Пушкыдо модыш

Конкурсш
пурышо
паша

Азалия
А Б У Л Х А -
ИРОВА Кужер
школышто 2-шо
классыште
тунемеш.

Кок слон
коклаште
мый
шинчем.

Пешак
попгым пукушынем.
Вуйым веле рўзалтат,
Мом гын мый дечем вучат?
И.АБУЛХАИРОВАН
фотожо.

Морко район.

68-ше №-
ан «Золотой
Петушок» йоча-
садыш коштшо
Кирилл **ПЕТРОВ**
2 ият пелаш
у л м ы ж
годым.

Изи циркач
мый улам.
Слонымат кушкыжынам.
Ала ялыш кудалаш?
Ала трюкым ончыкташ?!

И.ПЕТРОВАН фотожо.

Йошкар-Ола.

Наташа **СЕРГЕЕВА**
Шордур школын 2-шо
классыштыже тунемеш.
Н.СЕРГЕЕВАН
фотожо.
Морко район.

Сўретыште
1 гыч 40
м арте
цифр-влакым
кычал.

Тушто

Кўчык йолан,
пырыс деч
лўдеш, кинде курикам
йората, рожышто ила.
Пёрт тувыраш лукушто
шокте кеча.

Пырысын
нелытым пале.

Точко-
влакым
ушымеке,
шыже чоды-
ран унажым
пален
налат.

Вот вет, кузе вет

Ача кок ияш эргыжым
малаш пышта да пөлемыште
тулым йорта. Дима лўдын кыч-
кыра:
- Ой, ачай йўдым чўктыш!